

I

(Atti leġislattivi)

REGOLAMENTI

REGOLAMENT (UE) Nru 1177/2010 TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

tal-24 ta' Novembru 2010

dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew minn passiġġi fuq l-ilma interni u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004

(Test b'rilevanza għaž-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 91(1) u 100(2) tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkonsultaw il-Kumitat tar-Reġjuni,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġislattiva ordinarja ⁽²⁾,

Billi:

- (1) L-azzjoni mill-Unjoni fil-qasam tat-trasport bil-baħar u minn passiġġi fuq l-ilma interni għandha timmira, fost l-oħrajn, li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni għall-passiġġieri li jkun komparabbli mal-modalitajiet l-oħra tat-trasport. Barra minn hekk, għandhom jitqiesu bis-shih ir-rekwiżiti tal-protezzjoni tal-konsumatur b'mod ġenerali.
- (2) Ladarba l-passiġġier fuq il-baħar u f'passiġġi fuq l-ilma interni huwa l-aktar parti dgħajfa taht kuntratt tat-trasport,

il-passiġġieri kollha għandhom jingħataw livell minimu ta' protezzjoni. Xejn m'għandu jostakola lit-trasportaturi milli joffru kondizzjonijiet kuntrattwali aktar favorevoli għall-passiġġieri mill-kondizzjonijiet stipulati f'dan ir-Regolament. Fl-istess hin, l-għan ta' dan ir-Regolament mhux li jindahal fir-relazzjonijiet kummerċjali bejn in-negozji rigward it-trasport tal-merkanzija. B'mod partikolari, ftehimiet bejn kumpanija tat-trasport bit-trakkijiet u trasportatur m'għandhomx jitqiesu bħal kuntratti ta' trasport għall-finijiet ta' dan ir-Regolament u għaldaqstant m'għandhomx jagħtu lill-kumpanija tat-trasport bit-trakkijiet jew lill-impjegati tagħha d-dritt għal kumpens taht dan ir-Regolament fil-każ ta' ttardjar.

- (3) Il-protezzjoni tal-passiġġieri għandha tkopri mhux biss is-servizzi tal-passiġġieri bejn portijiet li jinsabu fit-territorju tal-Istati Membri, iżda wkoll servizzi tal-passiġġieri bejn tali portijiet u portijiet li jinsabu barra t-territorju tal-Istati Membri, filwaqt li jitqies ir-riskju tat-tfixkil ta' kompetizzjoni fis-suq tat-trasport tal-passiġġieri. Għaldaqstant, għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, it-terminu "trasportatur tal-Unjoni" għandu jkun interpretat b'mod wiesa' kemm jista' jkun, iżda mingħajr ma jaffetwa atti legali oħra tal-Unjoni, bħar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 4056/86 tat-22 ta' Diċembru 1986 li jistabbilixxi regoli dettaljati għall-applikazzjoni tal-Artikoli 85 u 86 tat-Trattat għat-trasport marittimu ⁽³⁾ u r-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 3577/92 tas-7 ta' Diċembru 1992 li japplika l-prinċipju ta' libertà li jiġu pprovduti servizzi għat-trasport marittimu fi hdan l-Istati Membri (kabotaġġ marittimu) ⁽⁴⁾.

(1) ĠU C 317, 23.12.2009, p. 89.

(2) Il-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tat-23 ta' April 2009 (ĠU C 184 E, 8.7.2010, p. 293), il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari tal-11 ta' Marzu 2010 (ĠU C 122 E, 11.5.2010, p. 19), il-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tas-6 ta' Lulju 2010 u d-Deciżjoni tal-Kunsill tal-11 ta' Ottubru 2010.

(3) ĠU L 378, 31.12.1986, p. 4.

(4) ĠU L 364, 12.12.1992, p. 7.

- (4) Is-suq intern tas-servizzi tal-passiġġieri fuq il-baħar u f'passaġġi fuq l-ilma interni għandu jkun ta' benefiċċju għaċ-ċittadini in generali. Konsegwentement, persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa, kemm jekk ikkawżata minn diżabbiltà, età jew kwalunkwe fattur ieħor, għandhom ikollhom opportunitajiet li jużaw servizzi tal-passiġġieri u kruċieri li huma komparabbli ma' dawk ta' ċittadini oħra. Il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqa għandhom l-istess drittijiet bħaċ-ċittadini l-oħra kollha fir-rigward ta' moviment hieles, libertà tal-għażla u nondiskriminazzjoni.
- (5) L-Istati Membri għandhom jippromwovu l-użu tat-trasport pubbliku u l-użu ta' biljetti integrati sabiex jottimizzaw l-użu u l-interoperabbiltà tad-diversi modi u operaturi tat-trasport.
- (6) Fid-dawl tal-Artikolu 9 tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà u sabiex il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqa jin-għataw opportunitajiet għall-ivvjaġġar fuq il-baħar u minn passaġġi fuq l-ilma interni li huma komparabbli għal dawk taċ-ċittadini l-oħra, għandhom jiġu stabbiliti regoli għanondiskriminazzjoni u għall-għajnuna matul il-vjaġġ tagħhom. Dawk il-persuni għandhom għalhekk jiġu aċċettati għat-trasport u mhux imċaħħda mit-trasport, hlief għal raġunijiet li huma ggustifikati minhabba s-sigurtà u stabbiliti mill-awtoritajiet kompetenti. Huma għandhom igawdu d-dritt għall-għajnuna fil-portijiet u abbord il-vapuri tal-passiġġieri. Fl-interessi tal-inkluzjoni soċjali, il-persuni kkonċernati għandhom jirċievu din l-għajnuna mingħajr hlas. It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu kondizzjonijiet għall-aċċess, preferibbilment bl-użu tas-sistema tal-istandardizzazzjoni Ewropea.
- (7) Fit-tehid ta' deċiżjonijiet dwar it-tfassil ta' portijiet u terminali godda, u bħala parti minn proġetti kbar ta' rinnovament, il-korpi responsabbli għal dawk il-faċilitajiet għandhom jiehdu kont tal-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqa, partikolarment fir-rigward tal-aċċessibbiltà u jagħtu attenzjoni partikolari lir-rekwiżiti ta' "tfassil għal kulhadd". It-trasportaturi għandhom iqisu dawn il-htigijiet meta jkunu qed jiddeċiedu dwar it-tfassil ta' vapuri tal-passiġġieri godda jew tar-rinnovar tagħhom skont id- Direttiva 2006/87/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru li tistabbilixxi r-rekwiżiti tekniċi għall-bastimenti tal-passaġġi fuq l-ilma interni ⁽¹⁾ u d-Direttiva 2009/45/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Mejju 2009 dwar regoli u standards ta' sigurtà għal vapuri tal-passiġġieri ⁽²⁾.
- (8) L-għajnuna li tingħata fil-portijiet li jinsabu fit-territorju ta' xi Stat Membru għandha, fost affarijiet oħra, tagħmilha possibbli għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqa biex jipproċedu minn post tal-wasla stabbilit f' port sa vapur tal-passiġġieri u minn vapur tal-passiġġieri sal-post tat-tluq stabbilit f'port, inklużi l-imbark u l-iżbark.
- (9) Fl-organizzazzjoni tal-għajnuna lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqa, u t-taħriġ tal-persunal tagħhom, it-trasportaturi għandhom jikkoperaw mal-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa. F'din il-hidma għandhom ukoll jiehdu kont tad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Konvenzjoni u l-Kodiċi Internazzjonali dwar l-Istandards tat-Taħriġ, taċ-Ċertifikazzjoni u s-Servizz ta' Għassa għall-Baħhara, kif ukoll tar-Rakomandazzjoni tal-Organizzazzjoni Marittima Internazzjonali (IMO) dwar it-tfassil u l-operat tal-vapuri tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-htigijiet tal-persuni anzjani u b'diżabbiltà.
- (10) Id-dispożizzjonijiet li jirregolaw l-imbark ta' persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa għandhom ikunu mingħajr hsara għad-dispożizzjonijiet ġenerali applikabbli għall-imbark tal-passiġġieri stipulati mir-regoli internazzjonali, tal-Unjoni jew nazzjonali li jkunu fis-seħh.
- (11) L-atti legali tal-Unjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri għandhom iqisu l-htigijiet tal-passiġġieri, partikolarment dawk tal-persuni b'diżabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqqa, li jużaw modi differenti ta' trasport u li jkollhom koinċidenzi bla xkiel bejn il-modi differenti, sugġetti għar-regolamenti applikabbli dwar is-sikurezza fl-operazzjoni tal-vapuri.
- (12) Il-passiġġieri għandhom jiġu infurmati b'mod adegwat fil-każ ta' kancellazzjoni jew ittardjar ta' kwalunkwe servizz tal-passiġġieri jew kruċiera. Din l-informazzjoni għandha tgħin lil-passiġġieri biex jagħmlu l-arrangamenti meħtieġa u jekk meħtieġ biex jiksbu informazzjoni dwar konnessjonijiet alternattivi.
- (13) L-inkonvenjenza li jgħaddu minnha l-passiġġieri minhabba l-kancellazzjoni jew l-ittardjar fit-tul tal-vjaġġ tagħhom għandha titnaqqas. Għal dan il-għan għandu jittiehed hsieb il-passiġġieri kif jisthoqq u għandhom ikunu jistgħu jikkancellaw il-vjaġġ tagħhom u jiġu rimborżati tal-biljetti jew tinbidlilhom ir-rotta b'kondizzjonijiet sodisfaċenti. Akkommodazzjoni xierqa għall-passiġġieri mhijiex partikolarment meħtieġa li tkun tikkonsisti fi kmamar f'luqanda iżda tista' wkoll tkun fi kwalunkwe akkommodazzjoni xierqa oħra li tkun disponibbli, skont, b'mod partikolari, iċ-ċirkostanzi relatati ma' kull sitwazzjoni speċifika, il-vetturi tal-passiġġieri u l-karatteristiċi tal-vapur. F'dan ir-rigward u f'każijiet ġustifikati kif jisthoqq ta' ċirkostanzi straordinarji u urġenti, it-trasportaturi għandhom ikunu jistgħu jgawdu b'mod shih mill-faċilitajiet rilevanti disponibbli, b'koperazzjoni mal-awtoritajiet ċivili.

⁽¹⁾ ĠU L 389, 30.12.2006, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 163, 25.6.2009, p. 1.

- (14) It-trasportaturi għandhom jipprovdu għall-hlas ta' kumpens lill-passiġġieri f'każ ta' kancellazzjoni jew ittardjar ta' servizz tal-passiġġieri abbażi ta' percentwali tal-prezz tal-biljett, minbarra meta l-kancellazzjoni jew l-ittardjar isehhu minhabba kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sikura tal-vapur jew minhabba ċirkostanzi straordinarji li ma setgħux jiġu evitati anki jekk ittiehdu l-miżuri ragonevoli kollha.
- (15) Skont il-prinċipji generalment aċċettati, it-trasportaturi għandhom ikollhom l-oneru tal-prova rigward il-fatt li l-kancellazzjoni jew l-ittardjar kienu kkawżati mit-tali kondizzjonijiet tat-temp jew ċirkostanzi straordinarji.
- (16) Il-kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sikura tal-vapur għandhom jinkludu, iżda ma jkunux limitati għal, irjihat qawwjin, baħar imqalleb, kurrent qawwi, kondizzjonijiet tas-silġ diffikultużi u livelli tal-ilma estremament għoljin jew baxxi, uragani, trombi tal-arja u għargħar.
- (17) Ċirkostanzi straordinarji għandhom jinkludu, iżda ma jkunux limitati għal, diżastri naturali bħal niriem u terremoti, attakki terroristiċi, gwerer u konflitti armati militari jew ċivili, irvellijiet, konfiska militari jew illegali, konflitti tax-xogħol, zbarkar ta' kwalunkwe persuna marida, feruta jew mejta, operazzjonijiet ta' tiftix jew salvataġġ fuq il-baħar jew f'passaġġi fuq l-ilma interni, miżuri meħtieġa għall-protezzjoni tal-ambjent, deċiżjonijiet meħudin minn korpi tal-ġestjoni tat-traffiku jew minn awtoritajiet tal-port, jew deċiżjonijiet mill-awtoritajiet kompetenti fir-rigward tal-ordni u s-sigurtà pubblika kif ukoll biex ikopru htigijiet urgenti tat-trasport.
- (18) Bl-involvement tal-partijiet interessati, assoċjazzjonijiet professjonali u assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi, passiġġieri, persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa, it-trasportaturi għandhom jikoperaw sabiex jadottaw arrangamenti fil-livell nazzjonali jew Ewropew biex itejbu l-kura u l-ġhajjn offruta lill-passiġġieri kull meta l-vjaġġ tagħhom jiġi interrott, partikolarment fil-każ ta' ittardjar fit-tul jew kancellazzjoni tal-vjaġġ. Il-korpi nazzjonali tal-infurzar għandhom ikunu mgharrfa b'dawk l-arrangamenti.
- (19) Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea diġà ddeċidiet li l-problemi li jwasslu għal kancellazzjonijiet jew ittardjar jistgħu jkunu koperti mill-kuncett ta' ċirkostanzi straordinarji biss sa fejn jirriżultaw minn avvenimenti li mhumiex inerenti fl-eżerċizzju normali tal-attività tat-trasportatur ikkonċernat u ma jkunux jaqgħu fl-ambitu tal-kontroll effettiv tiegħu. Għandu jiġi nnutat jekk il-kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operat tal-vapur ikunux tabilhaqq lil hinn mill-kontroll tat-trasportatur.
- (20) Dan ir-Regolament m'għandux jaffettwa d-drittijiet tal-passiġġieri stabbiliti mid-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE tat-13 ta' Ġunju 1990 dwar il-vjaġġi kollox kompriż, il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż⁽¹⁾. Dan ir-Regolament m'għandux japplika f'każijiet fejn tour kollox kompriż huwa kkanċellat għal raġunijiet differenti mill-kancellazzjoni tas-servizz tal-passiġġieri jew tal-kruciera.
- (21) Il-passiġġieri għandhom jiġu informati bis-shih, f'format aċċessibbli għal kulhadd, dwar id-drittijiet tagħhom skont dan ir-Regolament, biex b'hekk ikunu jistgħu jeżerċitaw dawk id-drittijiet effettivament. Id-drittijiet tal-passiġġieri għandhom jinkludu r-riċezzjoni ta' informazzjoni rigward is-servizz tal-passiġġieri jew il-kruciera qabel u wara l-vjaġġ. L-informazzjoni kollha essenzjali mogħtija lill-passiġġieri għandha wkoll tiġi pprovduta f'formati aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqsa u dawn il-formati aċċessibbli għandhom ikunu jippermettu lill-passiġġieri li jkollhom aċċess għall-istess informazzjoni bl-użu, pereżempju, ta' formati ta' test, Braille, awdjo, vidjo u/jew elettronici.
- (22) Il-passiġġieri għandhom ikunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom permezz ta' proċeduri xierqa u aċċessibbli għall-ilmenti implimentati mit-trasportaturi u mill-operaturi tat-terminali fi hdan l-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom jew, skont il-każ, permezz tat-tressiq tal-ilmenti tagħhom lill-korp jew lill-korpi mahtura għal dak il-ghan mill-Istat Membru kkonċernat. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom jirrispondu għall-ilmenti mill-passiġġieri f'perijodu ta' żmien stabbilit, filwaqt li jżommu f'moħħhom li n-nuqqas min-naha tagħhom ta' reazzjoni għal ilment magħmul jista' jitqies kontriġu.
- (23) B'kont meħud tal-proċeduri stabbiliti minn Stat Membru biex jitressqu l-ilmenti, ilment li jirrigwarda l-ġhajjn f'port jew abbord vapur għandu preferibbilment jiġi indirizzat lill-korp jew lill-korpi mahturin għall-infurzar ta' dan ir-Regolament fl-Istat Membru fejn jinsab il-port tal-imbark, u, għas-servizzi tal-passiġġieri minn pajjiż terz, fejn jinsab il-port tal-izbark.
- (24) L-Istati Membri għandhom jiżguraw il-konformità ma' dan ir-Regolament u għandhom jaħtru entità jew entitajiet kompetenti biex iwettqu kompiti ta' sorveljanza u ta' infurzar. Dan ma jaffettwax id-drittijiet tal-passiġġieri li jfittxu rimedju legali mill-qrati skont il-liġi nazzjonali.
- (25) Il-korp jew korpi mahtura għall-infurzar ta' dan ir-Regolament għandhom ikunu indipendenti minn interessi kummerċjali. Kull Stat Membru għandu jaħtar mill-inqas korp wiehed li, fejn japplika, għandu jkollu

⁽¹⁾ . ĠU L 158, 23.6.1990, p. 59.

s-setgħa u l-kapaċità li jinvestiga ilmenti individwali u jif-faċilita r-risoluzzjoni tat-tilwim. Il-passiġġieri għandhom ikunu intitolati li jirċievu risposta sostanzjata mill-korp mahtur, f'perjodu ta' żmien raġonevoli. Minhabba l-importanza ta' statistiki affidabbli għall-infurzar ta' dan ir-regolament, b'mod partikolari sabiex tiġi żgurata applikazzjoni koerenti madwar l-Unjoni kollha, ir-rapporti mhejjija minn dawk il-korpi għandhom jekk ikun possibbli jinkludu statistiki dwar l-ilmenti u r-riżultat aħhari tagħhom.

- (26) L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu pieni applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u jiżguraw li dawk il-pieni jiġu applikati. Dawk il-pieni għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuażivi.
- (27) Ladarba l-għanijiet ta' dan ir-Regolament, jiġifieri li jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni u għajna lill-passiġġieri fl-Istati Membri kollha u li l-aġenti ekonomiċi joperaw skont kondizzjonijiet armonizzati fis-suq intern, ma jistgħux jinkisbu suffiċjentement mill-Istati Membri u għalhekk jistgħu, minhabba l-iskala u l-effetti tal-azzjoni, jinkisbu aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, skont il-prinċipju ta' sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. Skont il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa mehtieġ sabiex jinkisbu dawk l-għanijiet.
- (28) L-infurzar ta' dan ir-Regolament għandu jkun ibbażat fuq ir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Ottubru 2004 dwar il-koperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi (ir-Regolament dwar koperazzjoni fil-protezzjoni tal-konsumaturi) ⁽¹⁾. Dak ir-Regolament għandu għalhekk jiġi emendat skont dan.
- (29) Id-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' tali data ⁽²⁾ għandha tiġi rispettata u infurzata strettament sabiex ikun garantit ir-rispett għall-privatezza ta' persuni fiżiċi u ġuridiċi, u sabiex jiġi żgurat li l-informazzjoni u r-rapporti mitlubin iservu biss biex jitwettqu l-obbligi stabbiliti f'dan ir-Regolament u ma jintużawx għad-detriment ta' tali persuni.
- (30) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonoxxuti partikolarment mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, imsemmija fl-Artikolu 6 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea,

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

⁽¹⁾ ĠU L 364, 9.12.2004, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 281, 23.11.1995, p. 31.

KAPITOLU I

DISPOŻIZZJONIJET ĠENERALI

Artikolu 1

Suġġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli għat-trasport fuq il-baħar u fuq passiġġi fuq l-ilma interni fir-rigward ta' dan li ġej:

- (a) nondiskriminazzjoni bejn il-passiġġieri fir-rigward tal-kondizzjonijiet tat-trasport offruti mit-trasportaturi;
- (b) nondiskriminazzjoni u għajna għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqsa;
- (c) id-drittijiet tal-passiġġieri f'każijiet ta' kancellazzjoni jew ittardjar;
- (d) l-informazzjoni minima li għandha tingħata lill-passiġġieri;
- (e) it-trattament tal-ilmenti;
- (f) regoli ġenerali dwar l-infurzar.

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament għandu japplika fir-rigward ta' passiġġieri li jivvjaġġaw:
 - (a) fuq servizzi tal-passiġġieri fejn il-port tal-imbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru;
 - (b) fuq servizzi tal-passiġġieri fejn il-port tal-imbark jinsab barra t-territorju ta' Stat Membru u l-port tal-iżbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru, sakemm is-servizz ikun operat minn trasportatur tal-Unjoni kif definit fl-Artikolu 3(e);
 - (c) fuq kruċiera fejn il-port tal-imbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru. Madankollu, l-Artikoli 16(2), 18, 19 u 20(1) u (4) m'għandhomx japplikaw għal dawk il-passiġġieri.
2. Dan ir-Regolament ma għandux japplika fir-rigward ta' passiġġieri li jivvjaġġaw:
 - (a) fuq vapuri ċċertifikati biex iġorru sa 12-il passiġġier;
 - (b) fuq vapuri li jkollhom ekwipaġġ responsabbli għall-operat tal-vapur magħmul minn mhux aktar minn tliet persuni jew fejn id-distanza tas-servizz globali tal-passiġġieri tkun inqas minn 500 metru, f'direzzjoni wahda;
 - (c) fuq eskursjonijiet u tours turistiċi apparti l-kruċieri; jew

(d) fuq vapuri li ma jinxux b'mezzi mekkaniċi kif ukoll vapuri tal-passiġġieri storiċi, oriġinali jew repliki individwali tagħhom, imfassla qabel l-1965, mibnija b'mod predominanti bil-materjali oriġinali, ċertifikati li jgħorru sa 36 passiġġier.

3. L-Istati Membri jistgħu, għal perijodu ta' sentejn mit-18 ta' Diċembru 2012, jeżentaw vapuri tat-tbajr ta' inqas minn 300 tonnelli grossa mhaddmin fit-trasport domestiku mill-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, sakemm id-drittijiet tal-passiġġieri skont dan ir-Regolament ikunu żgurati b'mod adegwat skont il-liġi nazzjonali.

4. L-Istati Membri jistgħu jeżentaw mill-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament servizzi tal-passiġġieri koperti mill-obbligi tas-servizz pubbliku, kuntratti tas-servizz pubbliku jew servizzi integrati, sakemm id-drittijiet tal-passiġġieri skont dan ir-Regolament ikunu ggarantiti b'mod kumparabbli skont il-liġi nazzjonali.

5. Minghajr preġudizzju għad-Direttiva 2006/87/KE u għad-Direttiva 2009/45/KE, xejn f'dan ir-Regolament m'għandu jinftehem li jikkostitwixxi rekwiżiti tekniċi li jimponu obbligi fuq it-trasportaturi, operaturi tat-terminali jew entitajiet oħra li jimmodifikaw jew jissostitwixxu vapuri, infrastruttura, portijiet jew terminali tal-portijiet.

Artikolu 3

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (a) "persuna b'diżabbiltà" jew "persuni b'mobbiltà mnaqqa" tfisser kwalunkwe persuna li l-mobbiltà tagħha meta jintuza t-trasport hija mnaqqa minhabba kwalunkwe diżabbiltà fiżika (sensorjali jew lokomotorja, permanenti jew temporanja), diżabbiltà jew nuqqas intellettuali, jew kwalunkwe kawża oħra ta' diżabbiltà, jew minhabba l-età, u li s-sitwazzjoni tagħha tehtiegħ attenzjoni adegwata kif ukoll adattament għall-htigijiet partikolari tagħha tas-servizz li jkun disponibbli għall-passiġġieri kollha;
- (b) "territorju ta' Stat Membru" tfisser territorju li għalih jirreferi t-Trattat kif imsemmi fl-Artikolu 355 tiegħu, skont il-kondizzjonijiet fih stabbiliti;
- (c) "kondizzjonijiet tal-aċċess" tfisser standards, linji gwida u informazzjoni rilevanti dwar l-aċċessibbiltà tat-terminali tal-port u l-vapuri, inklużi l-facilitajiet tagħhom għall-persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa;
- (d) "trasportatur" tfisser persuna fiżika jew ġuridika, minbarra operatur turistiku, aġent tal-ivvjaġġar jew bejjieġ tal-biljetti, li toffri trasport permezz ta' servizzi tal-passiġġieri jew kruċieri lill-pubbliku ġenerali;

- (e) "trasportatur tal-Unjoni" tfisser trasportatur stabbilit fit-territorju ta' Stat Membru jew li joffri trasport permezz ta' servizzi tal-passiġġieri mhaddmin lejn jew mit-territorju ta' Stat Membru;
- (f) "servizz tal-passiġġieri" tfisser servizz tat-trasport tal-passiġġieri kummerċjali fuq il-baħar jew f'passaġġi fuq l-ilma interni mhaddem skont skeda pubblika;
- (g) "servizzi integrati" tfisser servizzi ta' trasport interkonness f'żona ġeografika speċifika b'servizz singolu ta' informazzjoni, skema ta' ittikettjar u skeda;
- (h) "trasportatur adempjenti" tfisser persuna oħra, minbarra t-trasportatur, li fil-fatt iwettaq il-għarr kollu jew parti minnu;
- (i) "passaġġi fuq l-ilma interni" tfisser medda ta' ilmijiet interni naturali jew artifiċjali li jkun navigabbli, jew sistema ta' meded interkonnessi ta' ilmijiet, użati għat-trasport, bħal għadaġġar, xmaġġar jew kanali jew kwalunkwe kombinazzjoni ta' dawn;
- (j) "port" tfisser post jew zona ġeografika magħmulin minn tali hidmijiet u facilitajiet għat-titjib, biex jippermettu l-akkoljenza ta' vapuri, li minnhom il-passiġġieri regolamentarji jimbarkaw jew jizbarkaw;
- (k) "terminal tal-port" tfisser terminal, imhaddem minn persunal tat-trasportatur jew ta' operatur tat-terminali, f'port b'facilitajiet, bħal banek taċ-check-in, banek tal-biljetti jew swali, u persunal għall-imbark jew l-izbark ta' passiġġieri li jivvjaġġaw fuq servizzi tal-passiġġieri jew fuq kruċiera;
- (l) "vapur" tfisser bastiment użat għan-navigazzjoni fil-baħar jew f'passaġġi fuq l-ilma interni;
- (m) "kuntratt ta' trasport" tfisser kuntratt ta' għarr bejn trasportatur u passiġġier għall-forniment ta' servizz wiehed jew aktar tal-passiġġieri jew kruċieri;
- (n) "biljett" tfisser dokument validu jew evidenza oħra ta' kuntratt ta' trasport;
- (o) "bejjieġ tal-biljetti" tfisser kwalunkwe bejjieġ bl-imnut li jikkonkludi kuntratti ta' trasport f'isem trasportatur;
- (p) "aġent tal-ivvjaġġar" tfisser kwalunkwe bejjieġ bl-imnut li jaġixxi f'isem passiġġier jew operatur turistiku għall-konkluzjoni ta' kuntratti ta' trasport;
- (q) "operatur turistiku" tfisser organizzatur jew bejjieġ bl-imnut, minbarra trasportatur, fit-tifsira tal-Artikolu 2(2) u (3) tad-Direttiva 90/314/KEE;
- (r) "prenotazzjoni" tfisser ibbukkar ta' tluq speċifiku ta' servizz tal-passiġġieri jew kruċiera;

- (s) "operatur tat-terminali" tfisser korp privat jew pubbliku fit-territorju ta' Stat Membru responsabbli għall-amministrazzjoni u l-ġestjoni ta' terminal ta' port;
- (t) "kruċiera" tfisser servizz ta' trasport bil-baħar jew minn passaġġi fuq l-ilma interni, operat esklussivament għall-fini ta' pjaċir u rikreazzjoni, supplimentat b'akkomodazzjoni u faċilitajiet oħra, ta' aktar minn jumejn b'żewġt iljieli abbord;
- (u) "iċċident marittimu" tfisser għarqien, qlib, hbit jew inkaljar tal-vapur, splużjoni jew nar fil-vapur, jew difett fil-vapur.

Artikolu 4

Biljetti u kondizzjonijiet nondiskriminatorji fil-kuntratt

1. It-trasportaturi għandhom jipprovdu biljett lill-passiġġier, sakemm skont il-liġi nazzjonali dokumenti oħra ma jagħtux intitolament għat-trasport. Biljett jista' jinhareġ f'format elettroniku.
2. Mingħajr preġudizzju għat-tariffi soċjali, il-kondizzjonijiet tal-kuntratt u t-tariffi applikati minn trasportaturi jew bejjiegha tal-biljetti għandhom jiġu offruti lill-pubbliku ġenerali mingħajr ebda diskriminazzjoni diretta jew indiretta bbażata fuq in-nazzjonalità tal-konsumatur finali jew fuq il-post tal-istabbiliment tat-trasportaturi jew tal-bejjiegha tal-biljetti fl-Unjoni.

Artikolu 5

Partijiet adempjenti oħra

1. Fejn it-tweġġ tal-obbligi taħt dan ir-Regolament ikun ġie fdat lil trasportatur adempjenti, bejjiegh tal-biljetti jew kwalunkwe persuna oħra, it-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar, l-operatur turistiku u l-operatur tat-terminali li fada tali obbligi għandhom minkejja dan ikunu responsabbli għall-atti u l-ommissjonijiet ta' dik il-parti adempjenti, li tagħxi fl-ambitu tal-impjieġ ta' dik il-parti.
2. Addizzjonalment għall-paragrafu 1, il-parti li tkun ġiet fdata bit-tweġġ ta' obbligu mit-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar, l-operatur turistiku jew l-operatur tat-terminali għandha tkun sugġetta għad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, inkluża d-dispożizzjonijiet dwar ir-responsabbiltajiet u d-difiżi, fir-rigward tal-obbligu fdat.

Artikolu 6

Esklużjoni tar-rinunzja

Id-drittijiet u l-obbligi taħt dan ir-Regolament m'għandhomx ikunu rinunzjati jew limitati, b'mod partikolari b'deroga jew klawsola restrittiva fil-kuntratt ta' trasport.

KAPITOLU II

DRITTIJET TAL-PERSUNI B'DIŻABBILTÀ U TAL-PERSUNI B'MOBBILTÀ MNAQQSA

Artikolu 7

Dritt għat-trasport

1. It-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi m'għandhomx jirrifjutaw li jaċċettaw prenotazzjoni, joħorġu jew jipprovdu b'mod iehor biljett jew jimbarkaw persuni minhabba diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqa bħala tali.

2. Il-prenotazzjonijiet u biljetti għandhom jiġu offruti lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa mingħajr spejjeż żejda u bl-istess kondizzjonijiet applikabbli għall-passiġġieri l-oħra kollha.

Artikolu 8

Eċċezzjonijiet u kondizzjonijiet speċjali

1. B'deroga mill-Artikolu 7(1), it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi jistgħu jirrifjutaw li jaċċettaw prenotazzjoni minn, jew li joħorġu jew jipprovdu b'mod iehor biljett lil jew li jimbarkaw persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa:

- (a) sabiex ikunu sodisfatti r-rekwiżiti applikabbli tas-sigurtà stabbiliti mil-liġi internazzjonali, tal-Unjoni jew nazzjonali, jew sabiex ikunu sodisfatti r-rekwiżiti ta' sikurezza stabbiliti mill-awtoritajiet kompetenti;
- (b) fejn it-tfassil tal-vapur tal-passiġġieri jew tal-infrastruttura u tat-tagħmir tal-port, inklużi t-terminali tal-port, jagħmluha impossibbli li jitwettagħ l-imbark, l-iżbark jew il-ġarr tal-persuna msemmija b'mod sikur jew operattivament fattibbli.

2. Fil-każ li jirrifjutaw li jaċċettaw prenotazzjoni jew li joħorġu jew jipprovdu b'mod iehor biljett minhabba r-raġunijiet imsemmijin fil-paragrafu 1, it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu l-isforzi kollha raġonevoli biex jipproponu lill-persuna kkonċernata trasport alternattiv aċċettabbli fuq servizz tal-passiġġieri jew kruċiera mhaddmin mit-trasportatur.

3. Fejn persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa, li jkollha prenotazzjonijew ikollha biljett u tkun ikkonformat mar-rekwiżiti msemmija fl-Artikolu 11(2), xorta wahda tiġi m'caħħda l-imbark fuq il-baži ta' dan ir-Regolament, dik il-persuna, u kwalunkwe persuna li takkumpanjaha msemmija fil-paragrafu 4 ta' dan l-Artikolu, għandha tiġi offruta l-għażla bejn id-dritt għal rimborż u l-bdil fir-rotta kif previst fl-Anness I. Id-dritt għall-għażla ta' vjaġġ ta' ritorn jew għal bdil fir-rotta għandu jkun bil-kondizzjoni li jiġu sodisfatti r-rekwiżiti kollha ta' sikurezza.

4. Fejn ikun strettament meħtieġ u taħt l-istess kondizzjonijiet stipulati fil-paragrafu 1, it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi jistgħu jesigħu li persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun akkumpanjata minn persuna oħra li tkun kapaċi tagħti l-ghajjnuna meħtieġa mill-persuna b'diżabbiltà jew mill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa. Fir-rigward tas-servizzi tal-passiġġieri, tali persuna akkumpanjatriċi għandha tingħarr mingħajr hlas.

5. Meta t-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi jirrikorru għall-paragrafi 1 sa 4, huma għandhom jinformaw immedjatament lill-persuna b'diżabbiltà jew lill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa bir-raġunijiet speċifiċi għalhekk. Fuq talba, dawn ir-raġunijiet għandhom jiġu nnotifikati bil-miktub lill-persuna b'diżabbiltà jew lill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa, mhux aktar tard minn hamest ijiem ta' hidma wara t-talba. F'każ ta' rifjut taħt il-paragrafu 1(a), għandha ssir referenza għar-rekwiżiti ta' sikurezza applikabbli.

Artikolu 9

Aċċessibbiltà u informazzjoni

1. B'koperazzjoni ma' organizzazzjonijiet rappreżentanti ta' persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa, it-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fejn meħtieġ permezz tal-organizzazzjonijiet tagħhom, jistabbilixxu, jew ikollhom fis-seħh, kondizzjonijiet għall-aċċess nondiskriminatorji għat-trasport ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa u l-persuni li jakkumpanjawhom. Fuq talba, il-kondizzjonijiet għall-aċċess għandhom ikunu kkomunikati lill-korpi nazzjonali tal-infurzar.

2. L-istandards ta' kwalità previsti fil-paragrafu 1 għandhom jitqieghdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku mit-trasportaturi u mill-operaturi tat-terminali fiżikament jew fuq l-Internet, f'formati aċċessibbli fuq talba, u bl-istess lingwi bħal dawk li bihom l-informazzjoni generalment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha. Għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

3. L-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu disponibbli l-kondizzjonijiet għall-aċċess previsti fil-paragrafu 1 li japplikaw għall-vjaġġi inklużi fil-vjaġġi kollha kompriż, fil-vaganzi kollha kompriż u t-tours kollha kompriż li huma jorganizzaw, ibighu jew joffru għall-bejgħ.

4. It-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jiżguraw li l-informazzjoni kollha rilevanti, inklużi l-prenotazzjoni u l-informazzjoni online, dwar il-kondizzjonijiet tal-ġarr, l-informazzjoni dwar il-vjaġġ u l-kondizzjonijiet għall-aċċess hija disponibbli f'formati adatti u aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqsa. Persuni li jkunu jeħtieġu l-assistenza għandhom jirċievu konferma ta' tali assistenza bi kwalunkwe mezz disponibbli, inklużi mezzi elettronici jew Servizz ta' Messaġġi Qosra (SMS).

Artikolu 10

Dritt għall-ghajjnuna fil-portijiet u abbord il-vapuri

Suġġett għall-kondizzjonijiet għall-aċċess previsti fl-Artikolu 9(1), it-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jagħtu għajjnuna mingħajr hlas lil

persuni b'diżabbiltà jew lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa, kif speċifikat fl-Annessi II u III, fil-portijiet, inklużi matul l-imbark u l-iżbark, u abbord il-vapuri. L-assistenza għandha, jekk ikun possibbli, tkun adattata għall-htigijiet individwali tal-persuna b'diżabbiltà jew tal-persuna b'mobbiltà mnaqqsa.

Artikolu 11

Kondizzjonijiet li taħthom tingħata l-ghajjnuna

1. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jagħtu għajjnuna lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa kif stabbilit fl-Artikolu 10 kemm-il darba:

- (a) t-trasportatur jew l-operatur tat-terminali jiġi nnotifikat, bi kwalunkwe mezz possibbli, inklużi mezzi elettronici jew SMS, bil-htieġa tal-persuna għal tali għajjnuna mhux aktar tard minn 48 siegħa qabel ma tkun meħtieġa l-ghajjnuna, hlief jekk il-passiġġier u t-trasportatur jaqblu dwar perijodu iqsar; u
- (b) l-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqsa tippreżenta lilha nnifisha fil-port jew fil-punt speċifikat kif imsemmi fl-Artikolu 12(3):
 - (i) f'hin stipulat bil-miktub mit-trasportatur li m'għandux ikun aktar minn 60 minuta qabel il-hin tal-imbark ippubblikat, jew
 - (ii) jekk l-ebda hin ma jkun stipulat, mhux aktar tard minn 60 minuta qabel il-hin ippubblikat tat-tluq, hlief jekk isir ftehim dwar perijodu iqsar bejn il-passiġġier u t-trasportatur jew l-operatur tat-terminali.

2. Addizzjonalment għall-paragrafu 1, il-persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa għandhom jinnotifikaw lit-trasportatur, fil-mument tal-prenotazzjoni jew tax-xiri minn qabel tal-biljett, bil-htigijiet speċifiċi tagħhom tal-akkomodazzjoni, tal-postijiet fejn joqogħdu bil-qieghda, ta' servizzi meħtieġa jew tal-htieġa tagħhom li jiġibu tagħmir mediku, sakemm il-htieġa tkun magħrufa dak iż-żmien.

3. Notifika li ssir skont il-paragrafi 1(a) u 2 tista' dejjem tiġi ppreżentata lill-aġent tal-ivvjaġġar jew lill-operatur turistiku li mingħandu jkun inxtara l-biljett. Fejn il-biljett jippermetti aktar minn vjaġġ wieħed, notifika waħda għandha tkun biżżejjed, kemm-il darba tingħata l-informazzjoni adegwata dwar il-hin tal-vjaġġi sussegwenti. Il-passiġġier għandu jirċievi konferma li tgħid li l-htigijiet għal għajjnuna jkunu ġew innotifikati kif mitlub skont il-paragrafi 1(a) u 2.

4. Fejn ma ssir l-ebda notifika skont il-paragrafi 1(a) u 2, it-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom madankollu jagħmlu l-isforzi kollha raġonevoli biex jiżguraw li l-ghajjnuna tingħata b'tali mod li l-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun tista' timbarka fuq il-vapur, tiżbarka minnu u tivvjaġġa fuqu.

5. Meta persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun akkumpanjata minn kelb ta' ghajnuna rikonoxxut, dak il-kelb għandu jiġi akkomodat flimkien ma' dik il-persuna, kemm-il darba t-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar jew l-operatur turistiku jkunu nnotifikati skont ir-regoli nazzjonali applikabbli dwar il-garr tal-klieb ta' ghajnuna rikonoxxuti abbord il-vapuri tal-passiġġieri, fejn dawn ir-regoli jeżistu.

Artikolu 12

Riċezzjoni ta' notifiċi u speċifikazzjoni ta' postijiet ta' lqigh

1. It-trasportaturi, l-operaturi tat-terminali, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa għat-talba għal notifiċi, u għar-riċezzjoni ta' notifiċi magħmulin skont l-Artikolu 11(1)(a) u 11(2). Dak l-obbligu għandu japplika fil-punti tal-bejgħ kollha tagħhom, inkluż il-bejgħ bit-telefon u minn fuq l-Internet.

2. Jekk l-aġenti tal-ivvjaġġar jew l-operaturi turistiċi jirċievu n-notifiċa msemija fil-paragrafu 1 huma għandhom, fil-hin normali tagħhom tal-uffiċċju, jibagħtu l-informazzjoni lit-trasportatur jew lill-operatur tat-terminali mingħajr dewmien.

3. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom jispjefikaw post ġewwa jew barra t-terminali tal-portijiet fejn persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa jistgħu jhabbru l-wasla tagħhom u jitolbu ghajnuna. Dan il-post għandu jkun immarkat b'mod ċar b'tabella u għandu joffri, f'formati aċċessibbli, informazzjoni bażika dwar it-terminal tal-port u l-ghajnuna pprovduta.

Artikolu 13

Standards ta' kwalità għall-ghajnuna

1. L-operaturi tat-terminali u t-trasportaturi li joperaw it-terminali tal-portijiet jew is-servizzi tal-passiġġieri b'total ta' aktar minn 100 000 moviment tal-passiġġieri kummerċjali matul is-sena kalendarja preċedenti għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jistipulaw standards ta' kwalità għall-ghajnuna speċifikata fl-Annessi II u III u għandhom, fejn hu xieraq permezz tal-organizzazzjonijiet tagħhom, jiddeterminaw rekwiżiti għar-riżorsi biex jilhqqu dawk l-istandards, b'koperazzjoni mal-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

2. Meta jiġu stabbiliti l-istandards tal-kwalità, għandhom jit-qiesu bis-siġħ il-politika internazzjonali rikonoxxuta u l-kodiċijiet tal-imġiba li jikkonċernaw il-faċilitazzjoni tat-trasport tal-persuni b'diżabbiltà jew tal-persuni b'mobbiltà mnaqqsa, partikolarment ir-Rakkomandazzjonijiet tal-IMO dwar it-tfassil u l-operat tal-vapuri tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-htigijiet ta' persuni anzjani u b'diżabbiltà.

3. L-istandards ta' kwalità previsti fil-paragrafu 1 għandhom jitqieghdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku mit-trasportaturi u mill-operaturi tat-terminali fiżikament jew fuq l-Internet f'formati aċċessibbli u bl-istess lingwi bħal dawk li bihom l-informazzjoni ġeneralment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha.

Artikolu 14

Taħriġ u istruzzjonijiet

Mingħajr preġudizzju għall-Konvenzjoni u l-Kodiċi Internazzjonali dwar l-Istandards tat-Taħriġ, taċ-Certifikazzjoni u s-Servizz ta' Għassa għall-Baħhara u għar-regolamenti adottati skont il-Konvenzjoni Riveduta għan-Navigazzjoni fir-Rhine u l-Konvenzjoni rigward ir-Regim ta' Navigazzjoni fid-Danubju, it-trasportaturi u, fejn adatt, l-operaturi tat-terminali għandhom jistabbilixxu proċeduri ta' taħriġ relatati mad-diżabbiltajiet, inklużi istruzzjonijiet, u jiżguraw li:

- (a) il-persunal tagħhom, inkluż dak impjegat minn kwalunkwe parti adempjenti ohra, li jipprovdri ghajnuna diretta lill-persuni b'diżabbiltà u lill-persuni b'mobbiltà mnaqqsa, ikun imharreġ jew jingħata istruzzjonijiet kif deskritt fl-Anness IV, Partijiet A u B;
- (b) il-persunal tagħhom li jkun b'xi mod iehor responsabbli għall-prenotazzjoni u l-bejgħ ta' biljetti jew imbark jew żbark, inkluż dak impjegat minn kwalunkwe parti adempjenti ohra, ikun imharreġ jew jingħata istruzzjonijiet kif deskritt fl-Anness IV, Parti A; u
- (c) il-kategoriji ta' persunal msemija fil-punti (a) u (b) iżommu l-kompetenzi tagħhom pereżempju permezz ta' istruzzjonijiet jew korsijiet ta' taħriġ ta' aġġornament meta jkun meħtieġ.

Artikolu 15

Kumpens relatat ma' tagħmir għall-mobbiltà jew tagħmir iehor speċifiku

1. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom ikunu responsabbli għat-telf imġarrab minhabba telf ta' jew hsara fit-tagħmir għall-mobbiltà jew tagħmir iehor speċifiku, użat minn persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa, jekk l-incident li kkaġuna t-telf kien minhabba n-nuqqas jew in-negligenza tat-trasportatur jew tal-operatur tat-terminali. In-nuqqas jew in-negligenza tat-trasportatur għandhom ikunu preżunti għal telf ikkaġunat minn incident marittimu.

2. Il-kumpens imsemmi fil-paragrafu 1 għandu jikkorrispondi għall-valur ta' sostituzzjoni tat-tagħmir ikkonċernat jew, fejn applikabbli, għall-ispejjeż relatati mat-tiswijiet.

3. Il-paragrafi 1 u 2 m'għandhomx japplikaw jekk ikun japplika l-Artikolu 4 tar-Regolament (KE) Nru 392/2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2009 dwar ir-responsabbiltà ta' trasportaturi ta' passiġġieri bil-baħar fil-każ ta' accidenti ⁽¹⁾.

4. Barra minn hekk, għandu jsir kull sforz sabiex it-tagħmir jiġi ssostitwit temporanjament u fi żmien qasir b'tagħmir li jkun alternattiva xierqa.

⁽¹⁾ ĠU L 131, 28.5.2009, p. 24.

KAPITOLU III

**OBLIGI TAT-TRASPORTATURI U TAL-OPERATURI
TAT-TERMINALI FIL-KAŻ TA' VJAĠĠ INTERROTT**

Artikolu 16

Informazzjoni fil-każ ta' tluq ikkanċellat jew tluq tard

1. Fil-każ ta' kanċellazzjoni jew ittardjar fit-tluq ta' servizzi tal-passiġġieri jew kruċiera, il-passiġġieri li jtilqu minn terminali tal-port jew, jekk ikun possibbli, passiġġieri li jtilqu mill-portijiet, għandhom jiġu informati mit-trasportatur jew, fejn mehtieg, mill-operatur tat-terminali, bis-sitwazzjoni malajr kemm jista' jkun u fi kwalunkwe każ mhux aktar tard minn 30 minuta wara l-hin tat-tluq skedat, u tal-hin tat-tluq smat u tal-hin tal-wasla smat, hekk kif dik l-informazzjoni tkun disponibbli.

2. Jekk il-passiġġieri jtilfu servizz ta' trasport konness minhabba kanċellazzjoni jew ittardjar, it-trasportatur u, fejn mehtieg, l-operatur tat-terminali, għandu jagħmel sforzi raġonevoli biex jinforma lill-passiġġieri kkonċernati dwar konnessjonijiet alternattivi.

3. It-trasportatur jew, fejn mehtieg, l-operatur tat-terminali, għandu jiżgura li persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqsa jirċievu l-informazzjoni mehtiega skont il-paragrafi 1 u 2 f'formati aċċessibbli.

Artikolu 17

Għajjnuna fil-każ ta' ta' tluq ikkanċellat jew tluq tard

1. Fejn trasportatur raġonevolment jistenna li t-tluq ta' servizz tal-passiġġieri jew kruċiera jiġi kkanċellat jew ittardjat għal aktar minn 90 minuta wara l-hin skedat tat-tluq tiegħu, il-passiġġieri li jtilqu minn terminals tal-port għandhom jiġu offruti, mingħajr hlas, ikliet hfief, ikliet jew xorb b'mod raġonevoli skont it-tul ta' hin tal-istennija, kemm-il darba dawn ikunu disponibbli, jew ikunu jistgħu jiġu fornuti b'mod raġonevoli.

2. Fil-każ ta' kanċellazzjoni jew ittardjar fit-tluq fejn isir mehtieg li l-passiġġier joqghod lejl wiehed jew aktar jew joqghod għal iżjed żmien milli kien intenzjonat, fejn u meta fizikament possibbli, it-trasportatur għandu joffri lill-passiġġieri li jkun qed jtilqu mit-terminali tal-port, mingħajr hlas, akkomodazzjoni adegwata abbord, jew fuq l-art, u trasport bejn it-terminal tal-port u l-post tal-akkomodazzjoni b'żieda mal-ikliet hfief, l-ikliet jew ix-xorb previsti fil-paragrafu 1. Għal kull passiġġier, it-trasportatur jista' jillimita l-ispiża totali tal-akkomodazzjoni fuq l-art għal EUR 80 għal kull lejl, għal massimu ta' tliet iljei, mingħajr ma jinkludi t-trasport lejn u mit-terminal tal-port u l-post tal-akkomodazzjoni.

3. Fl-applikazzjoni tal-paragrafi 1 u 2, it-trasportatur għandu jagħti attenzjoni partikolari għall-htigijiet tal-persuni b'diżabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqsa u ta' kwalunkwe persuni li jkun qed jakkumpanjawhom.

Artikolu 18

Bdil tar-rotta u rimborż fil-każ ta' tluq ikkanċellat jew tluq tard

1. Fejn trasportatur ikun qiegħed raġonevolment jipprevedi li xi servizz tal-passiġġieri jkun ser jiġi kkanċellat jew ittardjat fit-tluq minn terminal ta' port għal aktar minn 90 minuta, il-passiġġier għandu immedjatament jiġi offrut l-għazla bejn:

- (a) il-bdil tar-rotta lejn id-destinazzjoni finali, taht kondizzjonijiet komparabbli, kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mal-ewwel opportunità u mingħajr ebda spiża addizzjonali;
- (b) ir-rimborż tal-prezz tal-biljett u, fejn rilevanti, servizz ta' ritorn mingħajr hlas lejn l-ewwel punt tat-tluq, kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mal-ewwel opportunità.

2. Meta servizz tal-passiġġieri jiġi kkanċellat jew jittardja fit-tluq minn port għal aktar minn 90 minuta, il-passiġġieri għandhom ikollhom id-dritt għal tali bdil tar-rotta jew rimborż tal-prezz tal-biljett mit-trasportatur.

3. Il-hlas tar-rimborż previst fil-paragrafi 1(b) u 2 għandu jsir fi żmien sebat ijiem, imhallas f'kontanti, permezz ta' trasferiment bankarju elettroniku, ordnijiet bankarji jew ċekkijiet bankarji, tal-hlas kollu tal-biljett għall-prezz li bih inxtara, għall-parti jew il-partijiet tal-vjaġġ li ma sarux, u għall-parti jew il-partijiet li diġà saru fejn il-vjaġġ ma jkunx għad fadallu skop fir-rigward tal-pjan oriġinali tal-vjaġġ tal-passiġġier. Fejn il-passiġġier ikun jaqbel, ir-rimborż totali tal-biljett jista' jsir ukoll permezz ta' vawċers u/jew servizzi oħrajn li jammontaw daqs il-prezz tax-xiri tiegħu, kemm-il darba l-kondizzjonijiet ikunu flessibbli, b'mod partikolari fdak li jirrigwarda l-perjodu ta' validità u d-destinazzjoni.

Artikolu 19

Kumpens tal-prezz tal-biljett fil-każ ta' ittardjar fil-wasla

1. Mingħajr ma jtilfu d-dritt għat-trasport, il-passiġġieri jistgħu jitolbu kumpens mingħand it-trasportatur jekk ikunu qed jiffaċċaw ittardjar fil-wasla fid-destinazzjoni finali kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport. Il-livelli minimi ta' kumpens għandhom ikunu 25 % tal-prezz tal-biljett f'każ ta' ittardjar ta' għall-inqas:

- (a) siegħa fil-każ ta' vjaġġ skedat sa erba' sigħat;
- (b) sagħtejn fil-każ ta' vjaġġ skedat ta' aktar minn erba' sigħat, iżda li ma jeċċedix tmien sigħat;
- (c) tliet sigħat fil-każ ta' vjaġġ skedat ta' aktar minn tmien sigħat, iżda li ma jeċċedix l-24 siegħa; or
- (d) sitt sigħat fil-każ ta' vjaġġ skedat ta' aktar minn 24 siegħa.

Jekk l-ittardjar jeċċedi d-doppju tal-hin stabbilit fil-punti (a) sa (d), il-kumpens għandu jkun 50 % tal-prezz tal-biljett.

2. Il-passiġġieri li jkollhom pass tal-ivvjaġġar jew biljett staġunali u li jiffaċċaw ittardjar rikorrenti fil-wasla matul il-perijodu ta' validità tagħhom jistgħu jitolbu kumpens adegwat skont l-arranġamenti ta' kumpens tat-trasportatur. Dawn l-arranġamenti għandhom jistabbilixxu l-kriterji għad-determinazzjoni tal-ittardjar fil-wasla u għall-kalkolu tal-kumpens.

3. Il-kumpens għandu jkun ikkalkulat f'relazzjoni mal-prezz li l-passiġġier ikun fil-fatt hallas għas-servizz ittardjat tal-passiġġieri.

4. Fejn it-trasport ikun għal vjaġġ bir-ritorn, il-kumpens għal ittardjar fil-wasla, kemm fil-vjaġġ tat-tluq kif ukoll tar-ritorn, għandu jkun ikkalkulat f'relazzjoni ma' nofs il-prezz imhallas għat-trasport minn dak is-servizz tal-passiġġieri.

5. Il-kumpens għandu jithallas fi żmien xahar wara li tkun tressqet it-talba għall-kumpens. Il-kumpens jista' jithallas b'vawċers u/jew servizzi oħra, kemm-il darba l-kundizzjonijiet ikunu flessibbli, b'mod partikolari fir-rigward tal-perijodu tal-validità u d-destinazzjoni. Il-kumpens għandu jithallas fi flus fuq talba tal-passiġġier.

6. Il-kumpens tal-prezz tal-biljett m'għandux jitnaqqas permezz ta' spejjeż ta' transazzjonijiet finanzjarji bħal miżati, spejjeż tat-telefon jew bolol. It-trasportaturi jistgħu jintroduċu livell minimu li tahtu ma jsirux hlasijiet ta' kumpens. Dan il-livell ma jistax ikun aktar minn EUR 6.

Artikolu 20

Eżenzjonijiet

1. Hlief għall-passiġġieri li jkollhom pass tal-ivvjaġġar jew biljett staġunali, l-Artikoli 17, 18 u 19 m'għandhomx japplikaw għal passiġġieri b'biljetti miftuhin, sakemm il-hin tat-tluq ma jkunx speċifikat.

2. L-Artikoli 17 u 19 m'għandhomx japplikaw jekk il-passiġġier ikun informat bil-kancellazzjoni jew bl-ittardjar qabel ix-xiri tal-biljett jew jekk il-kancellazzjoni jew l-ittardjar ikun minhabba t-tort tal-passiġġier.

3. L-Artikolu 17(2) m'għandux japplika meta t-trasportatur jista' jagħti prova li l-kancellazzjoni jew l-ittardjar jiġu kkawżati minn kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sigura tal-vapur.

4. L-Artikolu 19 m'għandux japplika fejn t-trasportatur jagħti prova li l-kancellazzjoni jew l-ittardjar jiġu kkawżati minn kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sigura tal-vapur jew minn ċirkostanzi eċċezzjonali li jfixxlu t-twettiq tas-servizz tal-passiġġieri li ma setgħux jiġu evitati anki li kieku ttiehdu l-miżuri kollha raġonevoli.

Artikolu 21

Pretensjonijiet ulterjuri

Xejn f'dan ir-Regolament m'għandu jzomm lill-passiġġieri milli jipproċedu għall-indennizz skont il-liġi nazzjonali fir-rigward ta' telf li jirriżulta mill-kancellazzjoni jew l-ittardjar tas-servizzi tat-trasport fil-qrati nazzjonali, inkluż taht id-Direttiva 90/314/KEE.

KAPITOLU IV

REGOLI ĠENERALI DWAR INFORMAZZJONI U ILMENTI

Artikolu 22

Dritt għal informazzjoni dwar l-ivvjaġġar

It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fl-oqsma ta' kompetanza rispettivi tagħhom, jipprovdu lill-passiġġieri b'informazzjoni adegwata matul il-vjaġġ tagħhom f'formati aċċessibbli għal kulhadd u bl-istess lingwi bħal daww li bihom l-informazzjoni generalment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha. Għandha tinghata attenzjoni partikolari għall-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

Artikolu 23

Informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri

1. It-trasportaturi, l-operaturi tat-terminal u, fejn japplika, l-awtoritajiet tal-port, għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jiżguraw li l-informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri skont dan ir-Regolament tkun pubblikament disponibbli abbord il-vapuri, fil-portijiet, jekk ikun possibbli, u fit-terminali tal-portijiet. L-informazzjoni għandha tinghata safejn hu possibbli, f'formati aċċessibbli u bl-istess lingwi bħal daww li bihom l-informazzjoni generalment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha. Meta tinghata dik l-informazzjoni, għandha tinghata attenzjoni partikolari għall-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

2. Sabiex ikunu konformi mar-rekwiżit ta' informazzjoni msemmi fil-paragrafu 1, it-trasportaturi, l-operaturi tat-terminali u, fejn japplika, l-awtoritajiet tal-port, jistgħu jużaw riassunt tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament imhejji mill-Kummissjoni bil-lingwi uffiċjali kollha tal-Unjoni Ewropea u magħmul disponibbli għalihom.

3. It-trasportaturi, l-operaturi tat-terminali u, fejn japplika, l-awtoritajiet tal-port għandhom jinformaw lill-passiġġieri b'mod xieraq abbord il-vapuri, fil-portijiet, jekk ikun possibbli, u fit-terminali tal-portijiet, bid-dettalji ta' kuntatt tal-korp ta' infurzar mahtur mill-Istat Membru kkonċernat skont l-Artikolu 25(1).

Artikolu 24**Ilmenti**

1. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom jistabbilixxu jew ikollhom fis-sehh mekkaniżmu aċċessibbli għat-trattament tal-ilmenti għad-drittijiet u l-obbligi koperti minn dan ir-Regolament.

2. Fejn passiġġier kopert minn dan ir-Regolament ikun irid iressaq ilment lit-trasportatur jew lill-operatur tat-terminali, għandu jagħmel dan fi żmien xahrejn mid-data li fiha twettaq is-servizz jew meta servizz kellu jtwettaq. Fi żmien xahar minn meta jirċievi l-ilment, it-trasportatur jew operatur tat-terminali għandu jinnotifika lill-passiġġier li l-ilment tiegħu għie sostanzjat, miċhud jew għadu qed jiġi kkunsidrat. Iż-żmien li jittiehed biex tingħata t-tweġiba finali m'għandux ikun itwal minn xahrejn minn meta jiġi riċevut ilment.

KAPITOLU V**INFURZAR U L-KORPI NAZZJONALI TAL-INFURZAR****Artikolu 25****Korpi nazzjonali tal-infurzar**

1. Kull Stat Membru għandu jahtar korp jew korpi ġodda jew eżistenti responsabbli għall-infurzar ta' dan ir-Regolament fir-rigward tas-servizzi tal-passiġġieri u l-kruċieri minn portijiet li jinsabu fit-territorju tiegħu u servizzi tal-passiġġieri minn pajjiż terz għal tali portijiet. Kull korp għandu jiehu l-miżuri meħtieġa biex jiżgura l-konformità ma' dan ir-Regolament.

Kull entità għandha, fl-organizzazzjoni, fid-deċiżjonijiet ta' finanzjament, fl-istruttura legali u fit-teħid tad-deċiżjonijiet tagħha, tkun indipendenti mill-interessi kummerċjali.

2. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni bil-korp jew il-korpi mahtura skont dan l-Artikolu.

3. Kwalunkwe passiġġier jista' jressaq ilment, skont il-liġi nazzjonali, lill-korp kompetenti mahtur skont il-paragrafu 1, jew lil kwalunkwe korp adatt iehor mahtur minn Stat Membru, dwar ksur allegat ta' dan ir-Regolament. Il-korp kompetenti għandu jipprovi lill-passiġġieri b'risposta ssostanzjata għall-ilment ta' għom f'perjodu taz-zmien raġonevoli.

Stat Membru jista' jiddeciedi:

(a) li l-passiġġier bħala l-ewwel pass għandu jippreżenta l-ilment kopert minn dan ir-Regolament għat-trasportatur jew għall-operatur tat-terminal; u/jew

(b) li l-korp nazzjonali ta' infurzar jew kwalunkwe korp adatt iehor mahtur mill-Istat Membru għandu jaġixxi bħala korp tal-appell għall-ilmenti li mhumiex riżolti taht l-Artikolu 24.

4. L-Istati Membri li jkunu għażlu li jeżentaw ċerti servizzi skont l-Artikolu 2(4) għandhom jiżguraw li jkun hemm mekkaniżmu komparabbli tal-infurzar tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Artikolu 26**Rapport dwar l-infurzar**

Sal-1 ta' Ġunju 2015 u kull sentejn wara din id-data, il-korpi tal-infurzar mahturin skont l-Artikolu 25 għandhom jippubblikaw rapport dwar l-attivitajiet tagħhom fis-sentejn kalendarji preċedenti, li jkun fih, partikolarment, deskrizzjoni tal-azzjonijiet meħudin sabiex jiġu implimentati d-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, dettalji ta' sanzjonijiet applikati u statistika dwar l-ilmenti u s-sanzjonijiet applikati.

Artikolu 27**Koperazzjoni bejn korpi tal-infurzar**

Il-korpi nazzjonali tal-infurzar kif imsemmijin fl-Artikolu 25(1) għandhom jiskambjaw l-informazzjoni dwar hidmiethom u l-prinċipji u l-prattika tat-teħid ta' deċiżjonijiet tagħhom sal-livell meħtieġ għall-implimentazzjoni koerenti ta' dan ir-Regolament. Il-Kummissjoni għandha tappoġġahom f'dak il-komputu.

Artikolu 28**Penali**

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar il-pieni applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament u għandhom jieħdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li dawn jiġu implimentati. Il-pieni previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u diżwassivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'dawk ir-regoli u miżuri sat-18 ta' Diċembru 2012 u għandhom jinnotifikawha mingħajr dewmien bi kwalunkwe emenda sussegwenti li taffettwawh.

KAPITOLU VI**DISPOŻIZZJONIJET FINALI****Artikolu 29****Rapport**

Il-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill sad-19 ta' Diċembru 2015, dwar l-operat u l-effetti ta' dan ir-Regolament. Ir-rapport għandu jkun akkompanjat, fejn meħtieġ bi proposti leġislattivi li jimplimentaw b'aktar dettall id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, jew li jemendawh.

Artikolu 30

Emenda ghar-Regolament (KE) Nru 2006/2004

Fl-Anness tar-Regolament (KE) Nru 2006/2004, ghandu jiżdied il-punt li ġej:

“18. Ir-Regolament (UE) Nru 1177/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Novembru 2010 dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw fuq il-baħar jew minn passaqi fuq l-ilma interni (*).

(*) ĠU L 334, 17.12.2010, p. 1.”

Artikolu 31

Dhul fis-sehh

Dan ir-Regolament ghandu jidhol fis-sehh fl-ghoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tieghu f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Ghandu japplika mit-18 ta' Diċembru 2012.

Dan ir-Regolament ghandu jorbot fl-intier tieghu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Strasburg, l-24 ta' Novembru 2010.

Għall-Parlament Ewropew
Il-President
J. BUZEK

Għall-Kunsill
Il-President
O. CHASTEL

ANNEX I

DRITT GHAR-RIMBORŻ JEW BDIL FIR-ROTTA GHAL PERSUNI B'DIŻABBILTÀ U GHAL PERSUNI B'MOBBILTÀ MNAQQSA, KIF IMSEMMI FL-ARTIKOLU 8

1. Meta ssir referenza għal dan l-Anness, il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa għandhom jiġu offruti l-għażla bejn:
 - (a) — rimborż fi żmien sebat ijiem, imhallas f'kontanti, permezz ta' trasferiment bankarju elettroniku, ordni bankarju jew ċekk bankarju, tal-hlas kollu tal-biljett għall-prezz li bih inxtara, għall-parti jew il-partijiet tal-vjaġġ li ma jkunx saru, u għall-parti jew il-partijiet li jkunu diġà saru jekk il-vjaġġ ma jkunx għad fadallu skop fir-rigward tal-pjan originali tal-vjaġġ tal-passiġġier, flimkien ma', fejn rilevanti,

— servizz ta' ritorn lejn l-ewwel punt tat-tluq, mal-ewwel opportunità; jew
 - (b) il-bdil tar-rotta lejn id-destinazzjoni finali kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mingħajr ebda spiża addizzjonali u taht kondizzjonijiet komparabbli, mal-ewwel opportunità; jew
 - (c) bdil fir-rotta lejn id-destinazzjoni finali kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, taht kondizzjonijiet tat-trasport komparabbli, f'data aktar tard skont il-konvenjenza tal-passiġġier, sugġett għad-disponibbiltà tal-biljetti.
2. Il-paragrafu 1(a) għandu japplika wkoll għal passiġġieri li l-vjaġġi tagħhom jiffurmaw parti minn pakkett, hlief għad-dritt ghar-rimborż fejn dan id-dritt jirriżulta skont id-Direttiva 90/314/KEE.
3. Meta, fil-każ fejn belt jew reġjun huwa moqdi minn diversi portijiet, trasportatur joffri lil passiġġier vjaġġ għal port alternattiv għal dak li għalih saret il-prenotazzjoni, it-trasportatur għandu jsostni l-ispiza tat-trasferiment tal-passiġġier minn dak il-port alternattiv jew għal dak li għalih saret il-prenotazzjoni, jew għal destinazzjoni oħra fil-qrib miftiehma mal-passiġġier.

ANNEX II

GHAJNUNA FIL-PORTIJET, INKLUŻI L-IMBARK U L-IŻBARK, KIF IMSEMMI FL-ARTIKOLI 10 U 13

1. L-ghajnuna u l-arranġamenti mehtieġa biex jippermettu lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa sabiex:
 - jikkomunikaw il-wasla tagħhom f'terminal ta' port jew, jekk ikun possibbli, f'port, u t-talba tagħhom għall-ghajnuna,
 - jiċċaqalqu minn punt tad-dhul għal bank taċ-check-in, jekk ikun hemm, jew għall-vapur,
 - jghaddu mill-kontroll u jirreġistraw il-bagalji, jekk mehtieġ,
 - jipproċedu mill-bank taċ-check-in, jekk ikun hemm għall-vapur, permezz tal-punti tal-emigrazzjoni u tas-sigurtà,
 - jimbarkaw fuq il-vapur, permezz ta' liftijiet, sigġijiet tar-roti jew għajnuna oħra mehtieġa, skont il-każ,
 - jipproċedu mill-bieb tal-vapur sas-sigġijiet/iz-żona tagħhom,
 - iqiegħdu u jieħdu lura l-bagalji fuq il-vapur,
 - jipproċedu mis-sigġijiet tagħhom sal-bieb tal-vapur,
 - jiżbarkaw minn fuq il-vapur, permezz ta' lifts, sigġijiet tar-roti jew għajnuna oħra mehtieġa, skont il-każ,
 - jieħdu lura l-bagalji, jekk mehtieġ, u jipproċedu mill-punti tal-immigrazzjoni u tad-dwana,
 - jipproċedu mis-sala tal-bagalji jew mill-punt tal-iżbark għall-punt indikat tal-hruġ,
 - jekk ikun mehtieġ, imorru sal-faċilitajiet sanitarji (jekk ikun hemm).
2. Meta persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun meġġuna minn persuna li takkumpanjaha, dik il-persuna għandha, jekk mitluba, tithalla tipprovdi l-ghajnuna mehtieġa fil-port u waqt l-imbark u l-iżbark.
3. Il-ġarr tat-tagħmir għall-mobbiltà kollu mehtieġ, inkluż tagħmir bħal sigġijiet tar-roti elettrici.
4. Il-bdil temporanju tat-tagħmir għall-mobbiltà li tkun ġratlu xi hsara jew li jkun intilef b'tagħmir li jkun alternattiva xierqa.
5. Ground handling ta' klieb ta' għajnuna rikonoxxuti, meta jkun rilevanti.
6. Il-komunikazzjoni f'formati aċċessibbli tal-informazzjoni mehtieġa għall-imbark u l-iżbark.

ANNEX III

GĦAJNUNA ABBORD IL-VAPURI, KIF IMSEMMI FL-ARTIKOLI 10 U 13

1. Il-ġarr ta' klieb tal-ġhajjnuna rikonoxxuti abbord il-vapur, suġġett għar-regolamenti nazzjonali.
2. Il-ġarr ta' tagħmir mediku u tat-tagħmir għall-mobbiltà meħtieġ għall-persuna b'diżabbiltà jew għall-persuna b'mobbiltà mnaqqsa, inklużi siġġijiet tar-roti elettrici.
3. Il-komunikazzjoni tal-informazzjoni essenzjali li tikkonċerna rotta fformati aċċessibbli.
4. L-isforzi kollha raġonevoli li jsiru biex isir arrangament ta' postijiet li jissodisfaw il-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa fuq talba u suġġett għar-rekwiżiti tas-sigurtà u d-disponibbiltà.
5. Jekk ikun meħtieġ, l-ġhajjnuna sal-faċilitajiet sanitarji (jekk ikun hemm).
6. Meta persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun meġġjuna minn persuna li takkumpanjaha, it-trasportatur għandu jagħmel l-isforzi kollha raġonevoli biex jagħti lil din il-persuna post jew kabina maġenb il-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqsa.

ANNEX IV

TAHRIĠ RELATAT MAD-DIŻABBILTÀ, INKLUŽI L-ISTRUZZJONIJIET, KIF IMSEMMI FL-ARTIKOLU 14**A. Tahriġ relatat ma' gharfien dwar id-diżabbiltà, inkluži struzzjonijiet**

It-tahriġ relatat ma' gharfien dwar id-diżabbiltà, inkluži struzzjonijiet, jinkludu:

- gharfien u mgħiba xierqa fir-rigward tal-passiġġieri b'diżabbiltajiet fiżiċi, sensorjali (smiegħ u vista), diżabbiltajiet ma jidhrux jew intellettuali, inkluż kif tiddistingwi bejn l-abbiltajiet differenti ta' persuni li l-mobbiltà, l-orjentazzjoni jew il-komunikazzjoni tagħhom tista' tkun imnaqqsa;
- xkiel iffaccat minn persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa, inkluż xkiel ta' attitudni, ambjentali/fiżiku u organizzattiv;
- klieb tal-ghajnuna rikonoxxuti, inkluži r-rwol u l-htigijiet tal-kelb tal-ghajnuna;
- indirizzar tal-affarijiet li jiġru bla mistenni;
- il-hiliet interpersonali u l-metodi ta' komunikazzjoni ma' nies b'nuqqas ta' smiegħ, ma' nies b'nuqqas ta' dawl jew ma' nies b'diffikultajiet fit-tahdit u ma' nies b'diżabbiltà intellettuali;
- gharfien ġenerali tal-linji gwida tal-IMO relatati mar-Rakkommandazzjoni għat-tfassil u l-operat tal-vapuri tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-htigijiet tal-anzjani u ta' persuni b'diżabbiltà.

B. Tahriġ relatat mal-ghajnuna lil persuni b'diżabbiltà, inkluži struzzjonijiet

It-tahriġ relatat mal-ghajnuna lil persuni b'diżabbiltà, inkluži struzzjonijiet, jinkludu:

- kif tgħin lil min juża sigġu tar-roti jpoġġi u jqum mis-sigġu tar-roti;
- hiliet biex tinghata għajnuna lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa li jkun qed jivvjaġġaw b'kelb tal-ghajnuna rikonoxxut, inkluži r-rwol u l-htigijiet ta' dawk il-klieb;
- metodi tekniċi ta' skorta għal passiġġieri b'nuqqasijiet fil-vista tagħhom u għat-trattament u l-garr ta' klieb tal-ghajnuna rikonoxxuti;
- gharfien tat-tipi ta' tagħmir li jista' jgħin lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa u konoxxenza dwar kif tali apparat jiġi manegġat b'attenzjoni;
- l-użu ta' tagħmir ta' għajnuna għall-imbark u l-iżbark li jkun użat u konoxxenza tal-proċeduri xierqa għall-ghajnuna waqt l-imbark u l-iżbark li jissalvagwardja s-sigurtà u d-dinjità ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa;
- gharfien tal-htieġa tal-ghajnuna affidabbli u professjonali. Gharfien ukoll tal-potenzjal ta' ċerti persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa li jesperjenzaw sensazzjonijiet ta' vulnerabbiltà matul il-vjaġġ minhabba d-dipendenza tagħhom fuq l-ghajnuna pprovduta;
- konoxxenza tal-ewwel għajnuna.